

ادغام برنامه آموزشی مقطع فیزیوپاتولوژی پزشکی عمومی در دانشگاه علوم پزشکی

مشهد

The Integration of Educational Programs in graduate studies of Physiopathology from Semester to Course in Mashhad University of Sciences Medical

دکتر علی بهاری^۱، دکتر روح انگیز پورامین^۲، دکتر ندا چوبدار^۳

۱ دانشیار، عضو هیئت علمی گروه داخلی، فوق تخصص غوارش بالغین، مرکز تحقیقات غوارش دانشگاه، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران

۲ مسؤل ریفورم آموزش پزشکی عمومی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران

۳ رئیس اداره آموزش دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران

نویسنده مسؤل: دکتر روح انگیز پورامین

نشانی: مشهد، دانشکده پزشکی، حوزه معاونت پزشکی عمومی، پست الکترونیک: PooraminR1@mums.ac.ir

۱۳۸۹ و بعد از آن و گروهی از اساتید دانشگاه علوم پزشکی مشهد، تشکیل می دهند. داده‌ها با استفاده از پرسش‌نامه محقق ساخته بر اساس طیف لیکرت طراحی و تنظیم شد و از نظر روایی و پایایی مورد تایید اساتید گروه آموزش پزشکی دانشکده پزشکی قرار گرفت. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روشهای آماری توصیفی استفاده شده است. یافته‌های پژوهش نشان داد ادغام برنامه آموزشی مقطع فیزیوپاتولوژی منجر به افزایش رضایتمندی دانشجویان از دوره مذکور شده است.

واژگان کلیدی: ادغام، فیزیوپاتولوژی، پزشکی عمومی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد،

بر این اساس در این پژوهش، ادغام برنامه‌های آموزشی مقطع فیزیوپاتولوژی که شروع آموزش مقدماتی بالینی به دانشجویان پزشکی و پل ارتباطی بین علوم پایه و دوره بالینی پزشکی محسوب می‌شود صورت گرفته و هدف اصلی آن افزایش کیفیت آموزش، نگرش و ارتقاء دانش و مهارت‌های لازم و کاربردی پزشکی دانشجویان جهت ورود به دوره بالینی است. در این راستا، دانشکده پزشکی مشهد بر اساس رسالتی که تدوین نموده است از سال ۸۸ مطالعه جامعی را جهت بررسی وضعیت موجود انجام داد و با توجه به تواناییهای بالای سیستم آموزشی، به مطالعات گسترده در زمینه بازنگری در آموزش دوره فیزیوپاتولوژی پرداخت. بر این

چکیده

مسئله ادغام در آموزش پزشکی، یک استراتژی آموزشی مهم در علم پزشکی محسوب می‌شود که هماهنگی موضوعی در ذهن دانشجویان، افزایش سطح یادگیری و در سطح وسیعتر، افزایش کیفیت آموزش را در برمی‌گیرد. بر این اساس پژوهش حاضر به منظور سنجش میزان رضایت گروهی از دانشجویان و اساتید درگیر در بازنگری از ادغام شیوه‌های آموزشی در مقطع فیزیوپاتولوژی در دانشگاه علوم پزشکی مشهد صورت گرفته است. روش پژوهش، توصیفی از نوع پیمایشی و از نظر هدف کاربردی است. جامعه آماری پژوهش را دانشجویان ورودی مهرماه

مقدمه

امروزه، با توجه به پیشرفتهای روزافزون علوم در دنیا و لزوم همگامی علوم پزشکی با این روند، تغییرات برنامه آموزشی دوره پزشکی عمومی و ترکیب سیستم‌های جدا از هم و ایجاد یک سیستم یکپارچه به صورت ادغام یافته در پزشکی ضروری به نظر می‌رسد؛ لذا تلاشهای زیادی در این خصوص صورت گرفته که عموماً در جهت رفع نیازهای آینده جامعه بشری است. یکی از راههای دستیابی به این اهداف، ادغام^{۲۳} در آموزش پزشکی است.

²³ Integration

آنها را درک کند. عملکرد نیز زمانی بهبود می یابد که اطلاعات منتقل شده در زمینه‌ای کاربردی استفاده شود. نتایج در پژوهشی در استرالیا نشان داد ادغام عمودی در سیستم آموزشی فواید متعددی، همچون ایجاد محیط آموزشی جذاب و اثرگذار برای استاد و دانشجو به دنبال خواهد داشت و منجر به رضایت و پیشرفت فردی کلیه کارکنان خواهد شد. در پژوهش دیگری در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در خصوص ادغام مباحث عملی و پایه در درس باکتری‌شناسی نشان داده شد این روش موجب مشارکت، علاقمندی و یادگیری بیشتر دانشجویان نسبت به مباحث عملی شده است. نگرش دانشجویان به این واحد درسی به نحوی است که انتظار دارند مطالب عملی مورد نیاز رشته خود را آموزش ببینند در حالی که در روش رایج و سنتی آموزش بیشتر به مطالب پایه به صورت مجزا و بدون توجه به نیازهای حرفه ای دانشجویان پرداخته شده است.

با توجه به مطالعات انجام شده در این حوزه، که در بیشتر موارد حاکی از اثربخشی ادغام برنامه‌های آموزشی و افزایش یادگیری دانشجویان است، این پژوهش با هدف ارزیابی برنامه ادغام دروس دوره فیزیوپاتولوژی صورت گرفته است.

- ارائه دروس به صورت کورس: شامل کورسهای گوارش-کلیه و مجاری ادراری-ریه- قلب و عروق- غدد - هماتولوژی -روماتولوژی و اعصاب و روان؛

- ارائه دروس سمبولوژی، پاتولوژی، فارماکولوژی و فیزیوپاتولوژی به صورت همزمان با محوریت ارگان.

جهت ارزیابی برنامه، پرسش‌نامه محقق‌ساخته برای دانشجویان رشته پزشکی ورودی مهر و بهمن ماه ۸۹ و اساتیدی که به نحوی درگیر بازننگری در مقطع فیزیوپاتولوژی بودند بر اساس طیف لیکرت (از خیلی زیاد تا خیلی کم) طراحی و تنظیم شد و از نظر روایی و پایایی مورد تایید اساتید گروه آموزش پزشکی قرار گرفت. نتایج این ارزیابیها در نمودارهای ۱ و ۲ درج شده است.

نظر روایی و پایایی مورد تایید اساتید گروه آموزش پزشکی دانشکده پزشکی قرار گرفت. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از روشهای آماری توصیفی استفاده شد. یافته‌های پژوهش نشان داد ادغام برنامه آموزشی مقطع فیزیوپاتولوژی منجر به افزایش رضایتمندی دانشجویان از دوره فیزیوپاتولوژی شده است. به طوری که دانشجویان در مجموع از به طوری که دانشجویان در مجموع از تدریس کلینیکال آناتومی در ابتدای هر کورس بیش از ۶۰ درصد رضایتمندی و از ارائه دروس به صورت ادغام یافته، مواجهه زود هنگام بالینی در بخشها و آموزش در مرکز مهارت‌های بالینی بیش از ۸۰ درصد رضایتمندی داشته‌اند.

اساس معاونت آموزشی پزشکی عمومی دانشکده پزشکی مشهد با این فرض که تغییر برنامه درسی در مقطع فیزیوپاتولوژی از نیمسال به کورسی با افزایش تمرکز دانشجویان روی موضوعی خاص، مانع پراکندگی افکار آنان و در نتیجه بهبود عملکرد تحصیلی آنها می‌شود، به این تغییر مبادرت نمود.

بیان مسئله

یادگیری ادغام‌یافته عاملی کلیدی و موثر در ارائه بهتر برنامه‌های آموزشی، خصوصاً در علم پزشکی به شمار می‌رود. از آنجا که برنامه های درسی دوره پزشکی بر اجزایی همچون علم فیزیک، بیولوژی، علوم رفتاری و اجتماعی و بالینی استوار است، از دانشجویان انتظار می رود که دانش و مهارتهایشان از موضوعهای مختلف را ترکیب نموده و در بالین بیمار به کار گیرند. مطالعات پژوهشی علمی-شناختی که در دهه‌های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ در این رابطه صورت گرفته، حاکی از این است که انتقال اطلاعات به صورت مجزا و مستقل از زمینه‌ای که در آن به کار برده می‌شود، استراتژی آموزشی درستی نیست؛ حال آنکه اطلاعات منتقل شده در یک زمینه مناسب، فراگیر را قادر می سازد تا مطالب را بهتر به خاطر سپارد و ارتباط

روش کار

مهمترین تغییرات در برنامه بازننگری شده مقطع فیزیوپاتولوژی در دانشگاه علوم پزشکی مشهد به شرح ذیل است: (شایان ذکر است این برنامه پس از انجام کارشناسیهای لازم و پس از تصویب در مراجع قانونی دانشکده و دانشگاه برای دانشجویان ورودی مهرماه ۱۳۸۹ و ورودیهای بعد از آن به اجرا درآمد).

- تاکید بر مواجهه زود هنگام بالینی (*Early clinical exposure*)، اخذ شرح حال و استدلال بالینی در بخشها؛

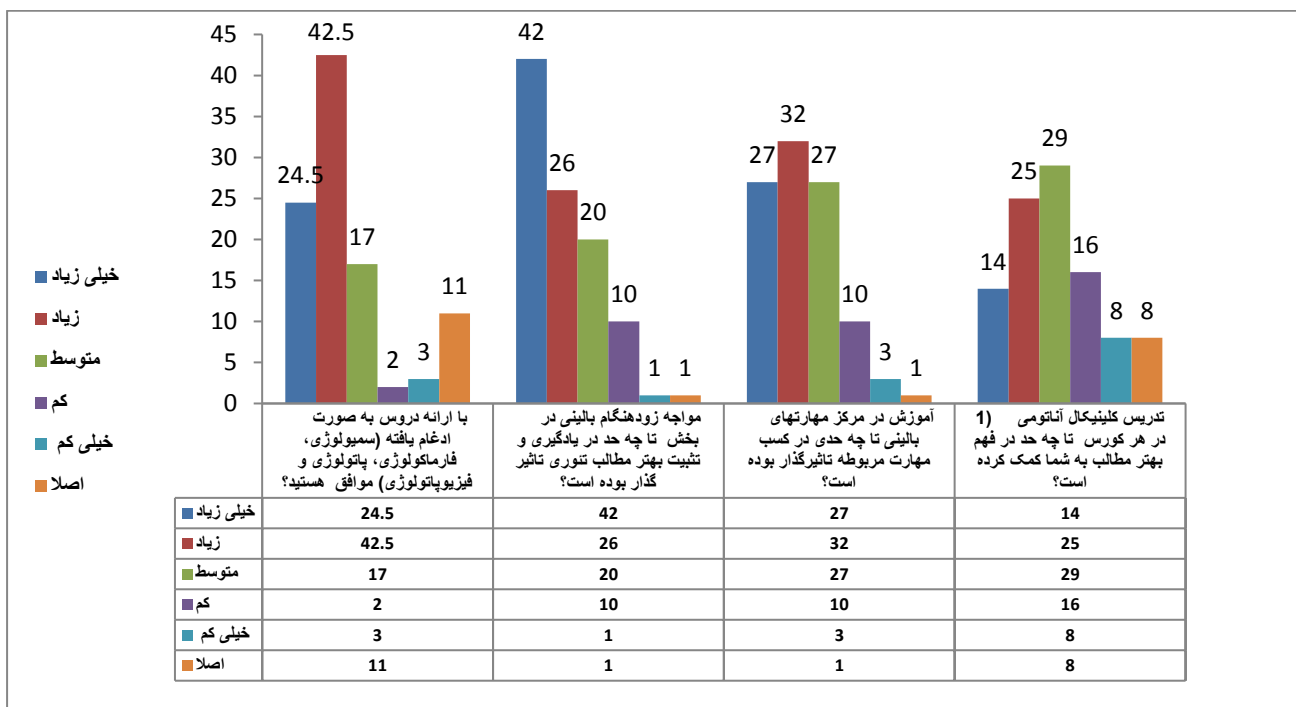
- ارائه سه جلسه استدلال بالینی در برخورد با یک بیمار خاص در هر کورس (*Case base discussion*)؛

- ارائه ۳ واحد درس فارماکولوژی ۲ در دوره فیزیوپاتولوژی و ادغام سرفصلها در کورسهای مربوطه جهت یادگیری بهتر دانشجویان؛

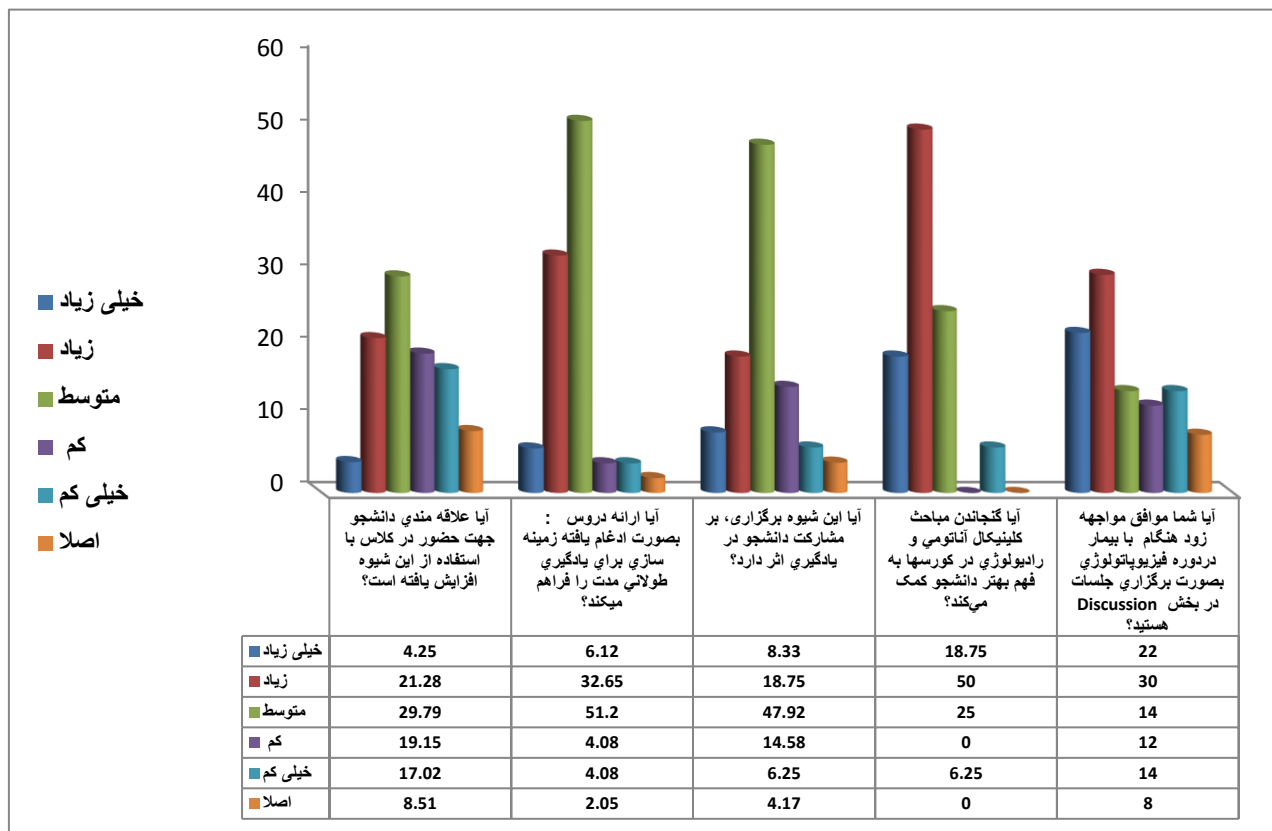
بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر بر اساس رضایتمندی از انجام ادغام شیوه‌های آموزشی در مقطع فیزیوپاتولوژی از دیدگاه گروهی از دانشجویان و اساتید درگیر در بازننگری، در دانشگاه علوم پزشکی مشهد، صورت گرفته است. روش پژوهش، توصیفی از نوع پیمایشی و از نظر هدف کاربردی است. جامعه آماری پژوهش را دانشجویان ورودی مهر ماه ۱۳۸۹ و بعد از آن، و گروهی از اساتید دانشگاه علوم پزشکی مشهد که تدریس دانشجویان دوره فیزیوپاتولوژی را بر عهده داشتند، تشکیل می‌دهد. داده‌ها با استفاده از پرسش‌نامه محقق‌ساخته بر اساس طیف لیکرت طراحی و تنظیم شد و از

نمودار ۱: نتایج نظرسنجی از دانشجویان در رابطه با تغییرات دوره فیزیوپاتولوژی

نمودار ۲: نتایج نظرسنجی از اساتید در رابطه با تغییرات دوره فیزیوپاتولوژی

Abstract

Integration issue is one of the most important educational strategies in medical sciences resulting in concept harmony in students' minds, enhancing learning level and ultimately, improving the quality of education. The present study aims at studying the integration of educational methods in Physiopathology courses from some of the students and professors' points of view involved in the reviewing process in Mashhad University of Medical Sciences. This is a descriptive and survey study with practical objectives whose research population consists of

students of 2010 and some faculty members of Mashhad University of Medical Sciences. Data were collected through a researcher-made questionnaire designed based on Likert range whose validity and reliability were confirmed by faculty members of Department of Medical Education. In order to analyze the data, we made use of descriptive statistical approaches. As indicated by the results of the present study, the integration of educational programs of Physiopathology improves students' learning level.

منابع

1. Harden-R , Dent-J. A PRACTICAL GUIDE FOR MEDICAL TEACHERS : 2005
۲. کتاب اصلاحات برنامه آموزشی پزشکی عمومی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی: زمستان ۸۶
۳. یمانی - ن، شاطر جلالی- م. برنامه های درسی با تاکید بر ادغام در آموزش پزشکی. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی؛ اسفند ۹۰
۴. دهقان و همکاران، بررسی نظرات دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی یزد در باره فرآیند ادغام افقی دروس علوم تشریحی. مجله گام های توسعه در آموزش پزشکی؛ اسفند ۸۹
۵. مظلومی - س و همکاران. ارزشیابی طرح ادغام افقی کوریکولوم آموزشی دانشجویان مقطع علوم پایه رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد. مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی؛ سال ۱۳۸۹
۶. معاونت آموزشی دانشکده پزشکی واساتید گروههای آموزشی علوم پایه وبالینی دانشگاه علوم پزشکی شیراز. فرآیندهای برتر آموزشی دانشگاه علوم پزشکی شیراز؛ اردیبهشت ۱۳۹۰